099. Avrupa Birliği ikincil hukuk tasarruflarının çevirisinde Almanca-Türkçe çözümlemeli çeviri yöntemi

Recep ÖZBAY[1]

APA: Özbay, R. (2023). Avrupa Birliği ikincil hukuk tasarruflarının çevirisinde Almanca-Türkçe çözümlemeli çeviri yöntemi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 1609-1632. DOI: 10.29000/rumelide.1253020.

Öz

Avrupa Birliği kendi iç iletişiminde çeviriye verdiği özel önemi *'AB'nin dili çeviridir'* sloganıyla güçlü bir şekilde vurgulamaktadır. Reform niteliğindeki bu bakış açısıyla, 27 ülkede konuşulan 24 resmi dil bir anlamda eşit konuma getirilmiştir. AB vatandaşları etkin ve kalite güvencesi sağlanmış çeviri hizmetleri sayesinde her türlü bilgi, metin ve belgeye neredeyse eş anlı olarak kendi ana dillerinde yazılmış kaynaklar olarak ulaşabilmektedirler. Ülkemizin AB'ye üye olma hedefi doğrultusunda yürütülen çok yönlü çalışmalar çerçevesinde AB hukuk mevzuatının birincil ve ikincil kaynaklarının Türkçeye çevrilmesi gerekmektedir. Kurucu antlaşmalar ile tadil edilmiş versiyonlarından oluşan birincil hukuk kaynaklarının çevirileri büyük oranda yapılmıştır. Çevirilerinin yapılması beklenen ve AB'nin Resmî Gazetesi üzerinden günlük olarak yayımlanan ve hacmi sürekli genişleyen ikincil hukuk kapsamına giren birikmiş on binlerce sayfa belge söz konusudur. Bu çalışmada AB'nin ikincil hukuk kaynakları arasında yer alan hukuki düzenlemelerin çevirisine yönelik Almancadan Türkçeye çözümlemeli bir çeviri yöntemi gösterilmeye çalışılacaktır. Analiz edilen tüzük, AB Resmî Gazetesi'nin 31 Ekim 2022 tarihli sayısından alınmıştır. Kaynak belge ve Türkçe çevirisi çalışmaya örnek olarak eklenmiştir. Çalışmanın amacı, özellikle Almanca mütercim-tercümanlık ve çeviribilim bölümü öğrencilerini AB ikincil hukuk metinlerinin çevirisinde uygulayabilecekleri çözümlemeli bir yöntemle tanıştırıp bu alana yönlendirmektir. Ortaya konan yöntemde, bir taraftan çevirmenin hukuk metinleri üzerinde yapması gereken dilbilimsel analizlerin, diğer taraftan da alan diline hakimiyetin önemine vurgu yapılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Avrupa Birliği, AB ikincil hukuk tasarrufları, hukuk metinleri çevirisi, çözümlemeli çeviri yöntemi

German-Turkish analytical translation method for the translation of European Union legal acts

Abstract

The European Union strongly emphasizes the special importance it attaches to translation in its internal communication with the slogan *'The language of the EU is translation'*. With this reformative perspective, the 24 official languages spoken in 27 countries have been put on an equal footing. Thanks to efficient and quality-assured translation services, EU citizens can access all kinds of information, texts and documents almost simultaneously as if they were written in their native languages. Within the framework of the multifaceted efforts carried out in line with Turkey's goal of becoming a member of the EU, primary and secondary sources of EU legislation need to be translated into Turkish. The primary sources of law, consisting of the founding treaties and their amended

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü, Almanca Mütercim-Tercümanlık ABD (Ankara, Türkiye), rozbay@hacettepe.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7697-7227 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi:18.01.2023-kabul tarihi: 20.02.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1253020]

versions, have been translated to a large extent. There are tens of thousands of pages of secondary law documents, which are published daily in the Official Journal of the EU and whose volume is constantly expanding. In this study, an analytical translation method from German to Turkish for the translation of legal regulations that are among the secondary law sources of the EU will be presented. The analyzed regulation is taken from the October 31st, 2022 issue of the Official Journal of the EU. The source document and its Turkish translation are included in the study as examples. The aim of the study is to introduce students of translation and interpreting or translation studies, especially in German, to an analytical method that they can apply in the translation of EU secondary law texts. The method emphasizes, on the one hand, the importance of the linguistic analyses that the translator should carry out on legal texts and, on the other hand, the importance of the command of the language of the field.

Keywords: European Union, EU secondary legal acts, translation of legal texts, analytical translation method

1. Giriş

Özel alan çevirilerinde çevirmenin en güçlü dayanağı, alan diline olan hakimiyet düzeyidir. Bunun yanı sıra metnin alanına ve türüne bakılmaksızın, çevirmenin metinler üzerinde dilbilimsel analiz yapabilme becerisi de özel alan dili hakimiyeti kadar önemli bir dayanaktır. Bu iki ölçüt özel alan çevirisi sürecinde iç içe geçmiş biçimde adeta eş anlı olarak çalışır. Çevirmenin temel görevi, diller arasında iletişim engellerini olabildiğince kaldırmak ve kullandığı dil becerileriyle iki farklı kültür arasında bağlantı sağlamaktır (Stolze, 1999, s. 45). Özel alan çevirilerinde erek metin hem iyi bir alan uzmanı hem de iyi bir dilci tarafından kaleme alınmış izlenimi vermelidir.

Alan çevirileri başlığı altında en yaygın çeviri türlerinin başında hukuk çevirileri gelir. Bu alanda çevirmenin yabancı dil düzeyi kadar kaynak ve erek metnin hitap ettiği hukuk sistemleri hakkındaki alan dili düzeyi de önemli bir etkendir (Hacımahmutoğlu & Özbay, 2011, s. 233). Hukuk dilinin kendine özgü yapısı, sözdizimi ve terminolojisi bu alanda çeviri yapan çevirmenleri zorlayan bir faktördür. Ancak tek başına hukuk terminolojisi bilgisi yeterli değildir, çevirmen hukuk metinlerini dilsel açıdan çözümlerken aynı zamanda kaynak ve erek metnin hitap ettiği hukuk sistemlerini de bilerek çeviri sürecini yürütür. Hukuk metinlerinin çevirisinde esasen farklı hukuk sistemleri arasında bir aktarım yapıldığı olgusundan hareketle, dilsel uyumluluğun gözetilmesi kadar kaynak metindeki hukuki etkinin korunması ve erek metinde de o şekilde verilebilmesi hedeflenir (Kurmel, 2021, s. 51). Çeviri ürünü olan erek metin aynı zamanda kaynak dil ve kültüründen erek dil ve kültürüne bir bilgi aktarımıdır. Farklı bir bakış açısıyla, bir kaynak hukuk sistemi ve dilinden bir erek hukuk sistemi ve diline bilgi aktarımıdır (Reiß & Vermeer, 1984, s. 76).

Hukuk metinlerinin çevirisinde temel parametreler şu şekilde özetlenebilir (Sandrini, 2010, s. 145):

1. Kaynak ve erek metnin hitap ettiği hukuk sistemleri arasındaki farklılıklar: Hukuk içerikleri ve hukuk kurumları, kuramsal hukuki temel yapı, hukuk kaynakları, ideoloji
2. Hukuk dili ve terminolojisi
3. Metin türü
4. Hukuk düzenlemelerinin muhatapları
5. Çevirinin statüsü

Ülkemizin AB üyeliği sürecinde, özellikle 2005 yılında başlayan fiili müzakereler çerçevesinde, AB müktesebatı ve mevzuatı belgelerinin çevirisi gündeme gelmiştir. Ulusal hukuk düzenlemelerinin üstünde bir konumda olması nedeniyle AB hukuk kaynaklarının çevirileri yaygın geleneksel hukuk metinlerinin çevirisi dışında bir bakış açısıyla ele alınmalıdır. Çevirmenin AB'nin hukuk düzeni içinde üretilen hukuk metinlerinin öncelikle uluslarüstü bir etkiye sahip olduklarını göz önünde tutarak erek dildeki metni de o düzlemde oluşturmalıdır. 2001 yılında yayımlanan, 2003 ve 2008 yıllarında güncellenen *AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Programı* çerçevesinde kısa ve orta vadede tüm fasıllarda gerçekleştirilmesi öngörülen çalışmalara ve planlanan hukuki düzenlemelere vurgu yapılmaktadır. Hiç kuşku yok ki bu çalışmaların planlanan hedeflere ulaşabilmesi açısından çeviri hizmetleri kilit rol oynayacaktır.

2. Kuramsal çerçeve ve yöntem

Çevirmenin özel alan çevirilerindeki mesleki yetkinliği çeviri sürecinde alacağı tutum ve stratejik kararlarla ortaya çıkar. Bu tutum ve kararların tutarlılığında çevirmenin her iki dilde de metinler üzerinde uygulayacağı dilbilimsel çözümlemeler rol oynar. Diğer taraftan da ilgili alanda çevirmenin sahip olduğu bilgi birikimi içerik açısından erek metnin alan diline uygunluğunu sağlar. Hukuk metinlerinin çevirisinde karşılaşılan temel sorunların başında kaynak metnin üretildiği hukuk sisteminde kullanılan bazı terimlerin erek dilde doğrudan karşılığının olmayışıdır. Erek hukuk sisteminde doğrudan karşılığı olmayan veya karşılığı kısmen bulunan bu tür 'yabancı terimler' çevirmenin stratejik kararlarıyla olabildiğince uyumlaştırılarak erek dilde karşılanmaya çalışılır. Bu noktada çevirmen çeviri yetkinliğine ek olarak alan bilgisi yetkinliğini devreye sokar (Iluk, L. & Iluk, J., 2019, s.189). AB hukuku metinlerinin Türkçeye çevirisinde bu açıdan bakıldığında hala daha bazı terimlerin karşılıklarında arayışların olduğunu söyleyebiliriz. Örnek olarak 'direktif' terimini verebiliriz. Türk hukuk sisteminde daha çok 'yönerge' terimine yakın olan bu terim, gelinen noktada artık doğrudan AB hukuk diline uygun şekilde Türkçe çevirilerde de 'direktif' olarak kullanılmaktadır. Bu nedenledir ki AB hukuk metinlerinin çevirisinde kullanılacak terminolojilerde düzenli olarak güncellemeler yapılmaktadır ve yapılmalıdır. Bu süreçte çevirmenlerin de bazı terimlerin karşılıklarının Türkçede doğru kullanımına yönelik katkıları olabilecektir. Çevirmen her ne kadar bir kaynağa bağlı olsa da erek dilde adeta yeni bir metin oluşturduğunun bilinciyle erek okur ve erek kültür odaklı olarak süreci yönetmelidir.

Çevirmenin çalıştığı dillerde dilbilimsel analizler yapabilme becerisi gelişmiş olmalıdır. Hem kaynak hem de erek dilin dilbilgisel, sözdizimsel, anlambilimsel ve leksikolojik yapısına hakimiyet erek dilde oluşturulacak metnin alımlanmasında belirleyici etkendir. Akademik çevirmenlik eğitiminde esas olarak çevirmen adaylarının çeviri sürecini yönetirken, alandan ve yazılı veya sözlü çeviriden bağımsız olarak, öncelikle kaynak metin üzerinde dilbilimsel çözümleme yapabilme becerilerinin geliştirilmesi gerekir. Bu çalışmada AB ikincil hukuk tasarruflarından seçilen güncel bir Almanca kaynak, metin üzerinde yapılan dilbilimsel çözümlemelere dayalı sistematik bir çeviri yöntemi çerçevesinde analiz edilmiştir. Almancanın bağıl dilbilgisine (Alm. *Dependenzgrammatik, Valenzgrammatik, Abhängigkeitsgrammatik)* göre ele alınmaya yatkın bir dil oluşu, çeviri sürecinde de kullanılması gereken bir çıkış noktasıdır. İfadenin merkezinde olan eylemin yapısı üzerinden diğer ögelerin ve bağlamın anlaşılması daha işlevsel bir yöntemle sağlanabilmektedir. Özellikle Almanca hukuk metinlerindeki cümlelerin uzunluğu dikkate alındığında, bu yöntemin uygulamada etkinliğinin yüksek olduğu söylenebilir. Bu çözümlemeli yöntemin dayandığı prensip, çevirmenin ilgili ifadenin hatta tüm metnin doğru anlaşılması için eyleme bağlı olarak olası bağlam sorularına yanıt aramasına dayanır. Bu yöntemle cümlede olmazsa olmaz ögeler belirlenmiş olacaktır. Diğer bir ifadeyle, çevirmen kaynak

metinde zorlandığı bir cümlede hangi ögeye öncelikle bakacağını ve zorluğu hangi yaklaşımla çözebileceğine karar vermelidir. Çevirmenin cümlede eylemin yerini, yapısını ve işlevini noktasal olarak bulup bağlamını çözümlemesiyle bir sonraki aşamada çeviri sürecine devam edecektir. Çalışmanın 4.1. bölümünde konu örnekler eşliğinde irdelenmektedir.

3. Avrupa Birliği'nin hukuki düzeni: Birincil ve ikincil hukuk tasarrufları

Avrupa Birliği kuruluşundan bu yana ulaştığı ekonomik ve siyasi kazanımları ile etki alanını düzenli olarak genişleterek büyütmesini hiç kuşkusuz oluşturduğu hukuk sistemine ve bu sistemin Birlik içinde yeknesak bir şekilde uygulanıyor olmasına borçludur. Bu hukuk düzeni Birliğin temelini oluşturmakla birlikte, hukuk toplumunu anlayışının kabul gördüğünün en önemli göstergesidir (Borchardt, 2010, s. 141). Birlik genelinde hukuk toplumu anlayışının olabildiğince korunması ve geliştirilmesiyle AB'nin gelecek hedeflerini de gerçekleştirmesi ihtimali yüksek olacaktır. Yetmiş yılı aşan bir sürede özellikle *'dört temel özgürlük alanı'* başlığı altında kişilerin, sermayenin, malların ve hizmetlerin serbest dolaşımı konularında kat edilen mesafeler de hukuki düzeninin ortak olarak korunması ve uygulanmasıyla sağlanabilmiştir. Birey, artık sadece kendi ülkesinin vatandaşı değil, aynı zamanda *'Birlik Vatandaşı'* olma yolunda bir bilinç içinde önemli mesafe kat etmiştir (Borchardt, 2010, s.7). Diğer taraftan, *Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı*'nın (2001) iyi yönetilme hakkını düzenleyen 41.maddesinin 4.bendinde '*Herkes, Birliğin kurumlarına, Antlaşmaların resmi dillerinden herhangi biriyle yazabilir ve kendisine aynı dilde cevap verilmelidir,"* hükmü yer alır. Bu hüküm, tüm AB dillerinin eşitlediğinin ve Birliğin aynı zamanda çok dilliliğe ve çok kültürlülüğe verdiği önemin açık bir ifadesidir. Birlik içinde hukuki düzenlemelerinin içerik ve biçim bakımından eşgüdüm içinde yürütülmesi gerektiği 'AB Hukuki Metinlerinin Hazırlanmasında Görev Alanlar İçin Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyonun Ortak Kılavuzu'nda (Alm. *Gemeinsamer Leitfaden des Europäischen Parlaments, des Rates und der Kommission für Personen, die an der Abfassung von Rechtstexten der EU mitwirken*) şu şekilde açıklanmaktadır (AB Ortak Kılavuz, 2015, s. 6):

> "Vatandaşların ve kurumsal tüm paydaşların hak ve yükümlülüklerini bilmesi, mahkemelerin ortak uygulanmalarla hareket etmesi ve üye devletlerin Birlik hukuku çerçevesinde usulüne uygun ve zamanında işlem yapması için, Birliğin organları tarafından çıkartılan hukuki tasarruflar tüm resmi dillerde anlaşılabilir ve tutarlı bir dille yazılmalı ve biçimsel olarak aynı formatta düzenlenmelidir."

AB hukuk sisteminin temelini öncelikli olarak *'birincil hukuk'* kaynakları olarak tanımlanan ve Birliğe üye tüm devletler için bağlayıcı olan antlaşmalar oluşturur. Antlaşmaların belirlediği temel ilke ve hedeflere göre çıkartılan hukuki düzenlemeler de *'ikincil hukuk'* kaynaklarıdır. İkincil hukuk kapsamına giren düzenlemeler ise;

1. Tüzükler (İng. regulations, Alm. Verordnungen, Fra. règlements),
2. Direktifler (İng. directives, Alm. Richtlinien, Fra. directives),
3. Kararlar (İng. decisions, Alm. Beschlüsse, Fra. décisions),
4. Tavsiyeler (İng. recommendations, Alm. Empfehlungen, Fra. recommendations) ve
5. Görüşlerden (İng. opinions, Alm. Stellungnahmen, Fra. avis) oluşur.

AB ikincil hukuk düzenlemeleri '*hukuki tasarruf*' (İng. *legal act*, Alm. *Rechtsakt*, Fra. *acte juridique*) başlığı altında değerlendirilir. Bu iki temel kaynak dışında, AB hukuk düzeninin oluşturulmasında hukukun genel ilkeleri, uluslararası hukuk ve içtihat kararları gibi kaynakların da destekleyici etkisi vardır. AB müktesebatı kapsamında yaklaşık yirmi bin belge ve iki yüz bin sayfanın üzerinde bir külliyatın oluştuğu bilinmektedir. Neredeyse her gün AB Resmî Gazetesinde yayımlanan tasarruflarla

bu rakam düzenli olarak artmaktadır. AB hukuki düzenlemeleri '*uluslarüstü*' (İng./Alm./Fra. *supranational*) nitelikte olup, üye ülkelerin ulusal hukuk düzenlemelerinin üzerinde bir konuma sahiptir. Böylece 27 ülkeli ve yaklaşık 450 milyon nüfuslu mevcut Birlik yapısında çıkartılan tüm hukuki düzenlemelerinin uygulamada ulusal hukuk düzenlemelerine göre önceliği vardır. Böylesi çok kültürlü ve çok dilli bir yapı içinde üye ülkelerin farklı ulusal hukuk sistemleri olduğu da dikkate alındığında, ortak bir Birlik hukuk sistemi ve ortak bir hukuk dili oluşturmanın ve sürdürebilmenin zorluğu söz konusudur (Kjaer, 1999, s. 64).

3.1. AB ikincil hukuk tasarruflarının muhatapları ve bağlayıcılık düzeyi

AB hukuki tasarruflarının temel hedefi, AB vatandaşlarının tamamına olabilecek en üst düzeyde yaşam koşulları ve refah sağlamaktır (Borchardt, 2010, s. 97). Bu belirlemeye koşut olarak da AB ikincil hukuk tasarrufları Birlik içindeki güncel ihtiyaç ve gelişmelere bağlı olarak düzenlenir. Bu bağlamda AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanan ikincil hukuk tasarruflarının AB'nin bir anlamda resmi gündemi olduğunu söyleyebiliriz. Bu tasarruflarda üye devletler ile gerçek ve tüzel kişiler, birlikte yaşamın tüm alanları hakkında alınan ortak kararlardan haberdar olurlar. *Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma*'nın 288.maddesinde AB kurumlarının düzenleyebilecekleri ikincil hukuk tasarrufları şu şekilde belirlenmiştir (AB Antlaşması, 2011, s. 167):

> "Kurumlar, Birliğin yetkilerinin kullanılması için tüzük, direktif, karar, tavsiye ve görüşler kabul eder. Tüzükler genel uygulama alanına sahiptir. Bütünüyle bağlayıcıdır ve tüm üye devletlerde doğrudan uygulanır. Direktifler, muhatap alınan her üye devleti, ulaşılması gerekli sonuçları itibarıyla bağlar, şekil ve yöntem seçimini ise ulusal otoritelere bırakır. Kararlar bütünüyle bağlayıcıdır. Muhatabı belirtilen bir karar, yalnızca muhatabı için bağlayıcıdır. Tavsiye ve görüşler bağlayıcı değildir."

Bu hüküm uyarınca AB ikincil hukuk tasarruflarının çıkartılmasında düzenlemeye yetkili Birlik organları, tasarrufların muhatapları ve bağlayıcılık düzeyleri şöyledir:

Tasarruf	Düzenleyen AB Organı	Muhataplar	Bağlayıcılık düzeyi
Tüzükler	Konsey ve Parlamento, Konsey, Parlamento, Merkez Bankası	Bütün üye devletler, gerçek veya tüzel kişiler	Doğrudan uygulanır, tüm unsurlarıyla bağlayıcıdır
Direktifler	Konsey ve Parlamento, Konsey	Bütün üye devletler, belirli sayıda üye devlet	Sonucu itibariyle bağlayıcıdır, özel koşullar altından doğrudan uygulanır
Kararlar	Konsey ve Parlamento, Konsey, Parlamento, Komisyon, Zirve, Merkez Bankası	Bütün veya belirli sayıda üye devlet, belirsiz kişiler	Doğrudan uygulanır, tüm unsurlarıyla bağlayıcıdır
Tavsiyeler	Konsey, Komisyon, Merkez Bankası	Bütün veya belirli sayıda üye devlet, diğer AB organları, gerçek kişiler	Bağlayıcı değildir
Görüşler	Komisyon, Parlamento, Konsey, Merkez Bankası, Sayıştay	Bütün veya belirli sayıda üye devlet, diğer AB organları, belirsiz kişiler	Bağlayıcı değildir

Tablo 1: AB ikincil hukuk tasarrufları

3.2 AB müktesebat ve mevzuat çevirileri

AB içinde etkin iletişimin en önemli unsurlarının başında çeviri hizmetleri yer alır. AB'nin çok dilli yapısı içinde çeviri hizmetlerinin 24 resmi dilde eşgüdümünü sağlamak üzere iki genel müdürlük görev yapmaktadır. Bunlardan biri yazılı çeviri (*EU Commission Directorate-General for Translation),* diğeri de sözlü çeviri (*EU Commission Directorate-General for Interpretation)* hizmetlerini koordine etmektedir. Bu etkin çeviri hizmeti anlayışının önemli bileşenlerinden biri de birçok farklı alanda terim havuzlarına sahip *IATE (Inter-Active Terminology for Europe)* terminoloji veritabanıdır. Söz konusu veritabanı önemli bir alt yapı olanağı olarak sistematik bir düzende aktif şekilde güncellenmekte ve elektronik ortamda tüm paydaşların kullanımına sunulmaktadır. Çevirmenlerin iş akışını kolaylaştırmak üzere AB kurumlarının dil kaynaklarının merkezi yönetimi için kullanılan *Avrupa Gelişmiş Çok Dilli Bilgi Sistemi* Euramis (*Europeen Advanced Multilingual Information System*) üzerinden daha önce çevrilmiş benzer metin pasajlarını bulmak ve yeniden kullanma olanağı da vardır. Bunların yanı sıra, AB'nin hukuk portalı konumundaki EUR-Lex'te hızlı arama ve Euramis istasyonundan AB'nin otomatik makine çeviri sistemine doğrudan bağlanma ve *Avrupa Komisyonu Makineli Çeviri Sistemi* ECMT (*European Commission Machine Translation*) gibi ek araçlar da kullanılabilmektedir. Böylece çevirmenlerin kaynak metinleri doğru analiz edebilmelerine ve erek dildeki metinlerin taslaklarını oluşturmalarına önemli destekler sağlanmaktadır. Bu ve benzeri teknolojik donanımlar, kalite güvencesi sağlanmış çeviri hizmetlerinin Birlik içinde standart bir zeminde yürütülmesini kolaylaştırmaktadır.

AB müktesebat ve mevzuat çevirilerinde iki farklı düzlem söz konusudur. Bir taraftan AB kurumları açısından uluslarüstü bir anlayışla hareket edilirken, diğer taraftan da ulusal uygulama sürecinde dil içi uyarlamalar yapılır (Sandrini, 2010, s. 149). Kjaer (1999, s. 66) hukuk metinlerinin çevirisinde alışılagelmiş ve bugüne kadar çoğunlukla farklı ulusal hukuk sistemlerinden yapılan çevirilerin kuramsal analizlerine göre uluslarüstü çevirilerde söz konusu olan üç temel farklılığa işaret eder. Bu kapsamdaki çevirilerde;

1. Hukuk terimleri ile hukuk sistemi arasında netleşmiş bir bağlantı yoktur.
2. Kaynak metindeki hukuk terimlerinin erek dilde her defasında kesin karşılıkları yoktur.
3. Kaynak ve erek dil arasında sapmalar oluşur.

Bu ve benzeri akademik tespitler ışığında, AB müktesebatı ve mevzuatından Türkçeye yapılacak çevirilerde de kavramsal ve kaynak dil içeriklerinin ve terimlerin aktarımında sapmalar olabileceği varsayımı ile hareket edilmelidir. Hukuk metinleri çevilerinde yaşanan sorunların büyük bir kısmı, farklı hukuk kaynaklarından beslenen iki farklı hukuk sisteminin birbirleriyle örtüşen yanlarının az olmasından oluşur (Stolze, 1999, s. 47). Özellikle erek dilde karşılığı olmayan ögelerde çevirmenin en çok başvurduğu stratejilerden biri de o ögelerin anlamını kapsayan yakın veya bir üst kavramı kullanarak karşılama çabasıdır. AB'ye üye olan diğer ülkeler de bu sapmalar yaşanmış, ancak zaman içinde diller arasında uyumluluk sağlanabilmiştir. AB hukukunun görece olarak diğer yaygınlık kazanmış hukuk sistemlerine veya ulusal hukuk düzenlemelerine göre daha yeni ve gelişmeye açık olması, bazı terimlerin anlaşılmasında tereddütler oluşturabilmektedir (Sandrini, 2010, s. 149). Ancak AB'ye üye ülkelerde ilgili kaynaklar çoğunlukla doğrudan uygulanması veya ulusal hukuka uyumlaştırılması gerektiğinden, çevirilerde yaşanacak sapmalar kısa sürede giderilebilmektedir. Çünkü tüm AB hukuk tasarrufları resmi dillerin tamamında aynı derecede orijinal kabul edildiğinden, kaynakların içerik bakımından da birbirleriyle eşit olma zorunluluğu vardır (Kjaer, 1999, s. 65).

Ülkemizin olası bir AB üyeliğinde de AB hukuk kaynaklarının çevirileri daha sistematik ve kalite güvencesi sağlanmış bir biçimde yapılacağı muhakkaktır. Halihazırda farklı kurumlarda yapılan çeviriler aslında bir ön çalışma ve geliştirme çabası olarak görülebilir. Bu nedenle tam üyelik süreci içinde çevirinin tekrar yoğun bir faaliyet alanı olma olasılığı vardır. AB müktesebatı ve mevzuatı çevirilerinin eşgüdüm içinde yürütülebilmesi için kurumsal bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu amaçla 2000 yılında kurulan Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) bünyesinde bir Çeviri Eşgüdüm Başkanlığı oluşturulmuş ve bu işle görevlendirilmiştir. Ülkemizin AB ile ilişkilerinin hızlandığı sonraki yıllarda AB Bakanlığı'nın kurulmasıyla çeviri çalışmaları 2011-2018 yılları arasında burada yürütülmüştür. AB Bakanlığı'nın kaldırılması neticesinde Dışişleri Bakanlığı bünyesinde AB Başkanlığı kurulmuştur. AB müktesebat çeviri hizmetleri 2009 yılında kurulan AB Hukuku ve Çeviri Daire Başkanlığı bünyesinde yürütülmeye devam edilmiştir. İlgili Başkanlığın çalışma alanı şöyle açıklanmıştır:

AB Hukuku ve Çeviri Daire Başkanlığı;

> a) Avrupa Birliği müktesebatına uyum için hazırlanan ve görüş için Avrupa Birliği Başkanlığına gönderilen mevzuat taslaklarının Avrupa Birliği hukukuna uygunluğunu inceler ve görüş verir,
>
> b) Avrupa Birliği Hukukuna ve Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Hukukuna, bu alanlardaki gelişmelere ve Avrupa Birliği Adalet Divanı içtihadına ilişkin çalışmalar yapar ve ihtiyaç duyulan konularda görüş verir,
>
> c) Avrupa Birliği müktesebatının ve katılım müzakereleri çerçevesinde ihtiyaç duyulan Türk mevzuatının çeviri çalışmalarının eşgüdümünü sağlar, bu kapsamda yapılan çevirilerin uygunluğunu denetler ve ilgili altyapı ve envanter çalışmalarını yürütür,
>
> d) Avrupa Birliği müktesebatı çeviri sürecine ilişkin farkındalık çalışmalarını yürütür ve Avrupa Birliği terminolojisi veri tabanını oluşturur.

Başkanlığın İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde geniş kapsamlı *'AB Mevzuatı Çeviri Rehberi'* vardır. Rehberin sonuç bölümünde, *'AB müktesebatının çevrilmesi sürecinde, çeviri metinlerinde hem dilbilimsel ve hukuki anlamda hem de biçim bakımından yeknesaklık ve tutarlılık, çeviri kalitesi bakımından önem arz etmektedir,'* denilmektedir. Söz konusu rehber bir biçem kılavuzu niteliğindedir. Çeviri biçem kılavuzları aynı alanda bir düzene bağlı olarak yapılan çevirilerde dilsel ve şekilsel bütünlüğü sağlamak üzere hazırlanan çalışmalardır (Canım, 2022, s.1655). Ara ara güncellenen bu çeviri rehberlerinin standart hale getirilerek AB hukuki düzenlemelerinin çevirilerinde kullanımının yaygınlaştırılması ve zaman içinde bağlayıcı hale getirilmesi hedeflenmelidir.

AB müktesebatı çerçevesinde yapılan çeviriler bugüne kadar ağırlıkta İngilizce kaynak metinler üzerinden yapılmıştır ve yapılmaya devam edilmektedir. Ancak Birlik içinde konuşulan tüm resmi dillerde yayımlanan belgeler gelinen noktada eşit değerde görüldüğünden, İngilizce dışındaki dillerden de çeviri yapılmasının önünde bir engel yoktur. 24 resmi dilde yayımlanan hukuki düzenlemeler eşit derecede orijinal olarak kabul edildiğine göre artık tek bir kaynak dil ve tek bir kaynak metin de söz konusu değildir (Sandrini, 2010, s. 149). Bu olgudan hareketle, AB müktesebatından Türkçeye yapılacak çevirilerde sadece İngilizce versiyonlar kaynak metin olarak kullanılması gerekmemektedir. Almanca dilinin ülkemizdeki kullanım hacmine bakıldığında, AB müktesebat çevirilerinin Almancadan da yapılabileceğini söyleyebiliriz.

Türkiye-AB ilişkileri çerçevesinde çevirinin taşıdığı önemi gösterilmesi açısından 2010 yılından bu yana düzenlenen ve İngilizce, Almanca ve Fransızca mütercim-tercümanlık ve çeviribilim programlarının son sınıf öğrencilerinin katıldığı *'AB Genç Çevirmenler Yarışması'*nın sürece yaptığı katkıyı unutmamak gerekir. Söz konusu yarışmalarda kullanılan metinler çoğunlukla AB müktesebatı ve mevzuatı

kapsamındaki ikincil hukuk tasarruflarından seçilmektedir. Genç çevirmenlerin alana yönlendirilmesini teşvik eden bu yarışma iyi bir farkındalık çalışmasıdır. Yarışmanın tanınırlığının ve sürekliliğinin sağlanabilmesiyle, çevirmenlik lisans programlarındaki AB hukuku ve hukuk metinleri çeviri dersleri ilgi görecektir.

4. AB ikincil hukuk tasarruflarının Türkçeye çevirisi

AB ikincil hukuk tasarrufları AB Resmî Gazetesi'nde belirlenmiş bir şablon çerçevesinde hazırlanarak yayımlanır. Söz konusu şablon tüm resmi dillerde aynen korunur. Biçimsel olarak metnin başlığından başlayarak bir akış içinde bir düzenleme söz konusudur. Metnin tamamı adeta tek bir cümleden oluşan bütünleşik bir yapı gibidir. Bu yapıya Türkçe versiyonda da olabildiğince uymak gerekir. Bir şablona bağlı oluşturulan metinlerde her ögenin belli bir konumu ve işlevi vardır. Metnin muhatabı aradığı bilgiyi nerede ve hızlıca bulacağını bilir. Metnin genel akışı hukuki kavramlar üzerinden sağlanır. Hukuki kavramlar, ilgili hukuk sisteminin içeriğini temsil eder ve metindeki ana bilgi taşıyıcıları konumundadırlar. Kavramların birbirleriyle olan ilişkilerine bağlı olarak metnin alana yönelik bilişsel arka planı oluşur (Sandrini, 1999, s. 30). Çevirmenin günlük dilde de kullanılan kimi terim ve ifadeleri hukuk dilindeki alansal anlamlarını ayırt edebilmesi gerekir.

Hukuk metinlerinde çözümlemeli bir yöntemle çevirmenin yapacağı dilbilimsel analizlerin çeviri sürecine katkısı şöyle sıralanabilir:

1. Kaynak ve erek metinde önem taşıyan terim ve ifade kalıplarının kullanım biçimleri belirlenir.
2. Terim açıklamaları ve bağlam analizleriyle metnin anlaşılmasına katkı sağlanır.
3. İki hukuk sistemi arasındaki benzer ve ayrışan yönler ortaya çıkar.
4. Benzer metinlerde uygulanabilecek yöntemsel çözümler oluşturulur.

4.1. Almancadan Türkçeye çözümlemeli çeviri yöntemi

AB ikincil hukuk tasarruflarının Türkçeye çevirisinde kaynak metnin dilbilimsel çözümlenmesi ile çeviri süreci daha kolay yönetilebilir. Esasen bir şablona bağlı yapılan bu tür çevirilerde ilk yapılması gereken de budur. Kaynak dilin yapısal özelliklerinin erek dildeki karşılıklarının bulunmasıyla, geride kalan çeviri yükünün söz varlığının erek dile aktarılmasından oluştuğu görülecektir. Hukuk metinlerinde cümle yapıları temelde zorlayıcı değildir, zorluğu yaratan hukuk diline özgü söz varlığıdır. Bu olgu çeviri sürecinde iyi ayırt edilebilirse, kaynak metnin erek dile çevirisinde çevirmen öncelikli olarak neye odaklanacağını da belirlemiş olacaktır. Çevirmen metnin kim tarafından kime yönelik yazıldığına ve neyi söylediğine odaklanmalıdır. Söz varlığı açısından ortaya çıkan sorunlar tamamen iki farklı hukuk sisteminin birbirlerine olan uzaklığından kaynaklanır.

AB Resmî Gazetesi günlük olarak EUR-Lex portalı üzerinden 24 resmi dilde yayımlanmaktadır. Yayımlanan ikincil hukuk tasarruflarının çoğunluğu tüzük, direktif ve kararlardan oluşan düzenlemelerdir. Söz konusu tasarruflar çok kısa olabildiği gibi onlarca sayfa uzunluğunda da olabilmektedir. Bu çalışmada analiz edilerek Türkçeye çevirisi yapılan tasarruf, AB Resmî Gazetesi'nin 31 Ekim 2022 tarihli ve L 281 sayılı Almanca nüshasının 'Tüzükler' (Alm. *Verordnungen*) başlığı altında 16.sayfada yer alan iki sayfalık kısa bir uygulama tüzüğüdür (EUR-Lex, 31 Ekim 2022). Bu çalışmada altı bölüme ayrılarak iki sütunlu tablolar biçiminde Almanca kaynak metin üzerinden Türkçeye çevrilen tüzükte dilsel analizlerin yanı sıra alan terminolojisi bakımından öne çıkan ögeler de irdelenmiştir.

Tüzüğün Almanca tam metni ile Türkçeye çevirisi AB Resmî Gazetesi şablonundan birebir uyarlanarak çalışmaya eklenmiştir (EK 1, EK 2).

AB tüzükleri belirlenmiş kesin bir şablona bağlı olarak şu bölümlerden oluşur: Başlık bölümü, dayanak bölümü, gerekçeler bölümü, maddeler bölümü, yürürlük ve bağlayıcılık bölümü ve ekler bölümü. Çevirmen her bir bölümün metin içindeki işlevine vakıf olarak hareket etmelidir. Her bir bölüm bir taraftan kendi içinde bağımsız bir anlam bütünlüğüne sahipken, diğer yandan da metnin bütünlüğü için vazgeçilmez bir parçadır. Şablona dayalı bu tür hukuk metinlerinin çevirisinde bölümleme yaparak süreci yönetmek pratik bir yaklaşımdır. Örnek olarak analiz edilen Almanca tüzüğün her bir bölümünün metin içindeki işlevi ve Türkçeye çevirisi aşağıda sırasıyla gösterilmeye çalışılacaktır.

a) Başlık bölümü

Başlık kısmında tasarrufun konusu, tarihi ve sayısı ile düzenleyen AB organı yer alır. Başlık, içerik itibariyle tüm içeriğin bir özeti şeklinde hangi AB organının, hangi güncel konuda, hangi hukuki dayanak ve gerekçelere bağlı olarak hangi tarihte yeni bir düzenleme çıkardığını içerir.

DURCHFÜHRUNGSVERORDNUNG (EU) 2022/2091 DER KOMMISSION vom 25. August 2022 zur Änderung der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 und der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 hinsichtlich der Mitteilungen der Mitgliedstaaten über anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände in den Sektoren Obst und Gemüse sowie Milch und Milcherzeugnisse	Meyve ve sebze ile süt ve süt ürünleri sektörlerinde tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör dernekleri hakkında Üye Devletlerin bilgilendirmeleri bakımından (AB) 2017/892 sayılı Uygulama Tüzüğü ile (AB) 511/2012 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün değiştirilmesine ilişkin 25 Ağustos 2022 tarihli ve (AB) 2022/2091 sayılı KOMİSYON UYGULAMA TÜZÜĞÜ

Tablo 2: Örnek başlık bölümü çevirisi

Almanca başlığın yapısı incelendiğinde, bir akademik çalışmanın uzunca sayılabilecek bir başlığına benzediği anlaşılacaktır. Başlıktaki terimlerin büyük çoğunluğu isim *(*Alm. *Nomen)* kategorisinde olup, başlığın anlamsal bağlantısını sağlayan ögeler "*zu*", "*von*", "*über*" edatlardır (Alm. *Präposition*). Bu üç edatın benzer tüm tasarrufların başlıklarında aynı işlevle kullanıldığını görüyoruz. Almanca başlıktaki '*anerkennen*' eyleminden türetilen '*anerkannt sein*' sıfatının Türkçeye çevirisi başlığın doğru anlaşılması açısından en önemli ögelerden biridir. Türkçede '*tanınan*', '*kabul edilen/gören*', '*onaylanan*' gibi karşılıkları olan bu eylemin buradaki bağlamda Türkçe karşılığı '*tanınan*' şeklinde olmalıdır. Metnin başka bir bölümünde aynı eylemden türetilerek kullanılan isim hali '*Anerkennung*' de Türkçeye '*tanınma*' alarak çevrilmelidir. Sözcüklerin bu tür çok seçenekli karşılıkların olduğu durumlarda çevirmenin benzer başka metinleri incelemesi veya diğer bir yabancı dil üzerinden söz konusu ifadenin doğru Türkçe karşılığı bulma yönünde araştırma yapması yerinde olacaktır. Bu sözcük İngilizcede '*recognised*' ve Fransızcada da '*reconnues*' şeklinde '*tanınan*' anlamında kullanılmıştır. Başlıkta diğer önemli bir öge de hukuk metinlerinde sıklıkla kullanılan '*hinsichtlich*' edatıdır. *Bakımından, çerçevesinde, kapsamında, bağlamında, çerçevesinde* gibi Türkçede fazlaca karşılığı olan bu edatın '*bir şey bakımından*' şeklinde çevrilmesi alan dili açısından daha isabetli olacaktır.

Başlıktaki dört anlam öbeğinin belli bir işlevi vardır. Almanca ve Türkçenin sözdizimsel yapılarının farklılığı nedeniyle, Almanca anlatım dizesini tersten başlatarak başlık dört anlam öbeğine ayırmak ve Türkçeye aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde çevrilmelidir.

in den Sektoren Obst und Gemüse sowie Milch und Milcherzeugnisse	meyve ve sebze ile süt ve süt ürünleri sektörlerinde
hinsichtlich der Mitteilungen der Mitgliedstaaten über anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände	tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör dernekleri hakkında Üye Devletlerin bilgilendirmeleri bakımından
zur Änderung der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 und der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012	AB) 2017/892 sayılı Uygulama Tüzüğü ile (AB) 511/2012 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün değiştirilmesine ilişkin
DURCHFÜHRUNGSVERORDNUNG (EU) 2022/2091 DER KOMMISSION vom 25. August 2022	25 Ağustos 2022 tarihli ve (AB) 2022/2091 sayılı KOMİSYON UYGULAMA TÜZÜĞÜ

Tablo 3: Örnek başlık bölümü çevirisi analizi

b) Dayanak bölümü

Tüzüğün giriş bölümünde tasarrufun hangi AB organı tarafından çıkartıldığı, tasarrufa dayanak teşkil eden referanslar ve gerekçeler yer alır. Dayanak oluşturan belgeler AB Antlaşması, ilgili diğer ikincil hukuk tasarrufları ve diğer yasama usulü düzenlemelerinden oluşur.

DIE EUROPÄISCHE KOMMISSION — gestützt auf den Vertrag über die Arbeitsweise der Europäischen Union, gestützt auf die Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 des Europäischen Parlaments und des Rates vom 17. Dezember 2013 über eine gemeinsame Marktorganisation für landwirtschaftliche Erzeugnisse und zur Aufhebung der Verordnungen (EWG) Nr. 922/72, (EWG) Nr. 234/79, (EG) Nr. 1037/2001 und (EG) Nr. 1234/2007 des Rates (1), insbesondere auf Artikel 174 Absatz 1 Buchstabe a, Artikel 174 Absatz 2 Buchstabe a und Artikel 223 Absatz 3 Buchstabe b,	AVRUPA KOMİSYONU; Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'yı göz önünde tutarak, (AET) 922/72 sayılı, (AET) No. 234/79 sayılı, (AT) No. 1037/2001 sayılı ve (AT) 1234/2007 sayılı Konsey Tüzüklerini yürürlükten kaldıran (1), tarım ürünleri için ortak bir piyasa düzenlemesine ilişkin 17 Aralık 2013 tarihli ve (AB) 1308/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nü, bu Tüzüğün özellikle 174.madde 1.paragraf a bendini, 174.madde 2.paragraf a bendini ve 223.madde 3.paragraf b bendini göz önünde tutarak,

Tablo 4: Örnek dayanak bölümü çevirisi

Bu bölümünde yine bir başlık niteliğinde söz konusu tasarrufun çıkarılmasına dayanak oluşturan birincil veya ikincil hukuk düzenlemeleri sıralanır. Burada dayanak oluşturan her bir belgeye '*göz önünde tutarak*' *(*Alm. *gestützt auf)* kullanılan kalıp ifade *'bir şeyi göz önünde tutmak'* (Alm. *'sich stützen auf etw.'*) eyleminin sıfat fiil biçiminde kullanımıdır. Bu eylemin cümle içindeki temel kullanım kalıbı kısa soru cevap şeklinde kısaca şöyle açıklanabilir:

Ne neyi göz önünde tutmaktadır? (Alm. *Was stützt sich worauf?)* Tüzük, Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'yı göz önünde tutmaktadır. (Alm. *Die Verordnung stützt sich auf den Vertrag über die Arbeitsweise der Europäischen Union.*)

c) Gerekçeler bölümü

Gerekçe bölümünde söz konusu tasarrufun çıkartılmasına gerekçe gösterilen gelişmeler çoğunlukla kronolojik bir akış içinde sıralanır. Bu bölüm yeni bir düzenlemeye veya var olan bir düzenlemede bir değişikliğe neden gidildiğinin açıklandığı yerdir.

in Erwägung nachstehender Gründe: (1) Mit der Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 werden spezifische Vorschriften über die Anerkennung von Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbänden festgelegt, und die Kommission wird ermächtigt, diesbezüglich delegierte Rechtsakte und Durchführungsrechtsakte zu erlassen.	Aşağıdaki gerekçelerle: (1) (AB) 1308/2013 sayılı Tüzük ile üretici örgütlerinin, üretici örgüt birliklerinin ve sektör derneklerinin tanınmasına ilişkin özel kurallar tespit edilmiştir ve Komisyona bu konuda yetki devrine dayanan tasarruflar ve hukuki uygulama tasarrufları çıkarma yetkisi verilmiştir.
(2) Gemäß der Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 müssen die Mitgliedstaaten die Kommission über ihre Entscheidungen des vorangegangenen Kalenderjahres über die Erteilung, die Verweigerung oder den Entzug der Anerkennung von Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbänden informieren.	(2) (AB) 1308/2013 sayılı Tüzük uyarınca Üye Devletler bir önceki takvim yılında üretici örgütlerinin, üretici örgüt birliklerinin ve sektör derneklerinin onaylanması, reddedilmesi veya onayın geri çekilmesine ilişkin kararlarını Komisyona bildirmeleri gerektirmektedir.
(3) In der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 der Kommission (2) sind bestimmte Berichterstattungspflichten für anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und länderübergreifende Vereinigungen solcher Organisationen in den Sektoren Obst und Gemüse sowie Verarbeitungserzeugnisse aus Obst und Gemüse vorgesehen.	(3) (AB) 2017/892 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nde (2) meyve ve sebze ile işlenmiş meyve ve sebzeden imal edilen ürün sektörlerinde tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve bu tür örgütlerin uluslarüstü birlikleri için kesin raporlama yükümlülükleri belirlenmiştir.
(4) In der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 der Kommission (3) sind unter anderem Berichterstattungspflichten für anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände im Sektor Milch und Milcherzeugnisse vorgesehen.	(4) 511/2012 (AB) sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nde (3), münhasıran süt ve süt ürünleri sektöründe tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör dernekleri için raporlama yükümlülükleri belirlenmiştir.

(5) In der Delegierten Verordnung (EU) 2016/232 der Kommission (4), geändert durch die Delegierte Verordnung (EU) 2022/2092 der Kommission (5), ist ein verbessertes, gestrafftes Mitteilungsverfahren für anerkannte nationale und länderübergreifende Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände mit einer einheitlichen Herangehensweise für alle Sektoren vorgesehen. Die in der genannten Verordnung festgelegten Vorschriften über die Mitteilungen der Mitgliedstaaten gelten somit für Angaben über anerkannte Erzeugerorganisationen in allen Sektoren von landwirtschaftlichen Erzeugnissen, die in Artikel 1 Absatz 2 der Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 aufgelistet sind, und beinhalten diejenigen Angaben, deren Übermittlung gegenwärtig nach Artikel 21 der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 für die Sektoren Obst und Gemüse und Verarbeitungserzeugnisse aus Obst und Gemüse sowie nach Artikel 1 der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 für den Sektor Milch und Milcherzeugnisse vorgeschrieben ist.	(5) (AB) 2022/2092 sayılı Yetki Devrine Dayanan Komisyon Tüzüğü ile (5) değiştirilen Yetki Devrine Dayanan (AB) 2016/232 sayılı Komisyon Tüzüğü'nde (4) tanınan ulusal ve uluslarüstü üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör kuruluşları için yeknesak bir yaklaşımla iyileştirilmiş ve kısaltılmış bir bilgilendirme usulü belirlenmiştir. Üye Devletler tarafından yapılan bildirimlere ilişkin söz konusu Tüzükte belirtilen kurallar bundan böyle (AB) 1308/2013 sayılı Tüzüğün 1.madde 2.paragrafında listelenen tüm tarımsal ürün sektörlerinde tanınan üretici örgütlerine ilişkin veriler için geçerlidir ve mevcut meyve ve sebze ile işlenmiş meyve ve sebze ürünleri sektörleri için halihazırda (AB) 2017/892 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün 21.madde ve süt ve süt ürünleri sektörü için (AB) 511/2012 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün 1.maddesi uyarınca bildirilme zorunluluğu olan verileri içerir.
(6) Um zu vermeiden, dass die Mitgliedstaaten die erforderlichen Angaben doppelt übermitteln müssen, ist es angezeigt, die Durchführungsverordnungen (EU) 2017/892 und (EU) Nr. 511/2012 zu ändern.	(6) Üye Devletlerin gerekli verileri mükerrer olarak sunmak zorunda kalmasını önlemek için (AB) 2017/892 ve (AB) 511/2012 sayılı Uygulama Tüzüklerinin değiştirilmesi gerekmektedir.
(7) Um einen reibungslosen Übergang vom alten zum neuen Mitteilungsverfahren zu gewährleisten, sollten die Vorschriften der vorliegenden Verordnung ab dem 1. Januar 2023 gelten.	(7) Eski bildirim usulünden yeni bilgilendirme usulüne sorunsuz bir geçişin sağlanması için bu Tüzük hükümlerinin 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren geçerli olması gerekmektedir.
(8) Die in dieser Verordnung vorgesehenen Maßnahmen entsprechen der Stellungnahme des Ausschusses für die gemeinsame Organisation der Agrarmärkte —	(8) Bu Tüzükte öngörülen tedbirler, Tarım Piyasalarının Ortak Teşkilatına İlişkin Komisyonun görüşüne uygundur.

Tablo 5: Örnek gerekçe bölümü çevirisi

Bu bölümde her bir gerekçe maddesi bir cümle veya birkaç cümleden oluşur. Öncelikle söz konusu tasarrufa ilişkin önceki gelişmelere sırasıyla yer verilir. Sonrasında da yeni bir düzenlemeye neden ihtiyaç duyulduğu, ne zaman bu düzenlemenin yürürlüğe girmesi gerektiği ve varsa bu tasarrufun Birliğin hangi Komisyonun görüşüyle örtüştüğü belirtilir.

Sekiz maddenin cümle analizlerinde odaklanması gereken öge cümlenin eylemidir. Örnek olarak (2) numaralı maddeyi ele alacak olursak, bu cümlede *‚birini bir konuda bilgilendirmek'* (Alm. '*jn. informieren über etw.*') eylem kalıbının cümleyi yönettiğini görüyoruz. Bu eylemin cümle içinde olarak bulunması zorunlu olan ögelerini belirlemek için *'Kim kimi ne hakkında bilgilendiriyor?'* (Alm. *'Wer informiert wen worüber?'*) diye sorduğumuzda, '*Üye Devletler kararlarını Komisyona bildirmeleri gerektirmektedir.'* (Alm. *Die Mitgliedstaaten müssen die Kommission über ihre Entscheidungen informieren.*) kısa cevabı bulunacaktır. Cümledeki diğer ögeler ek bilgi niteliğinde olup ayrı ayrı anlam öbekleri şeklinde çevrilerek cümlenin ana mesajına eklenecektir. Bu analiz gerekçe bölümündeki tüm diğer cümleler için ayrı ayrı yapılabilir. Böylece özellikle uzun ve alan terminolojisinin yoğun kullanıldığı cümleleri analiz ettikten sonra Türkçeye daha çözümlemeli bir yöntemle çevrilebilecektir.

d) Tasarrufun getirdiği düzenleme: Maddeler bölümü

Bu bölümde ilgili AB kurumu bu tasarrufta yeni getirdiği düzenleme ile neyi kabul ettiğini maddeler halinde beyan eder.

HAT FOLGENDE VERORDNUNG ERLASSEN:	İŞBU TÜZÜĞÜ KABUL ETMİŞTİR:
Artikel 1	*Madde 1*
In Anhang II Teil A der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 wird Nummer 2 gestrichen.	(AB) 2017/892 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün Ek II Bölüm A'sında numara 2 metinden çıkarılmıştır.
Artikel 2	*Madde 2*
Artikel 1 der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 wird gestrichen.	(AB) 511/2012 Sayılı Uygulama Tüzüğü'nde Madde 1 metinden çıkarılmıştır.
Artikel 3	*Madde 3*
Diese Verordnung tritt am zwanzigsten Tag nach ihrer Veröffentlichung im Amtsblatt der Europäischen Union in Kraft.	Bu Tüzük, Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nde yayımlanma tarihini takip eden yirminci gün yürürlüğe girer.

Tablo 6: Örnek maddeler bölümü çevirisi

e) Yürürlük ve bağlayıcılık bölümü

Bu bölümde ikincil hukuk tasarruflarında mutat olan yürürlük ve bağlayıcılık hükümlerine yer verilir. İlgili tasarrufun muhatapları ve tasarrufun hangi derecede bağlayıcı olduğu belirtilir. Son olarak da düzenlemenin nerede ve hangi tarihte yapıldığı ve hangi yetkili kurum adına kimin imzaladığı yer alır.

Sie gilt ab dem 1. Januar 2023.	Bu Tüzük, 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren uygulanır.
Diese Verordnung ist in allen ihren Teilen verbindlich und gilt unmittelbar in jedem Mitgliedstaat.	Bu Tüzük, bütün unsurlarıyla bağlayıcıdır ve tüm Üye Devletlerde doğrudan uygulanır.
Brüssel, den 25. August 2022	Brüksel, 25 Ağustos 2022
Für die Kommission	Komisyon adına
Die Präsidentin	Başkan
Ursula VON DER LEYEN	Ursula VON DER LEYEN

Tablo 7: Örnek yürürlük ve bağlayıcılık bölümü çevirisi

f) Ekler bölümü

Ekler bölümünde tasarrufa ilişkin metin içinde referans olarak gösterilen düzenlemeler belirtilir. Çevirmen ana metindeki bazı bilgileri doğru anlamakta tereddüt yaşıyorsa, referans olarak gösterilen belgeleri inceleyerek bulduğu çözüme destek sağlayabilir.

(1) ABl. L 347 vom 20.12.2013, S. 671.	(1) ABRG L 347, 20.12.2013, s.671.
(2) Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 der Kommission vom 13. März 2017 mit Durchführungsbestimmungen zur Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 des Europäischen Parlaments und des Rates für die Sektoren Obst und Gemüse und Verarbeitungserzeugnisse aus Obst und Gemüse (ABl. L 138 vom 25.5.2017, S. 57).	(2) Meyve ve sebze ile işlenmiş meyve ve sebze ürünleri sektörleri için Avrupa Parlamentosu ve Konseyin (AB) No. 1308/2013 sayılı Tüzüğün uygulama hükümlerini içeren 13 Mart 2017 tarihli (AB) 2017/892 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü (ABRG L 138, 25.5.2017, s.57).
(3) Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 der Kommission vom 15. Juni 2012 über Mitteilungen in	(3) Süt ve süt ürünleri sektöründe (AT) 1234/2007 sayılı Konsey Tüzüğü uyarınca üretici örgütleri ve sektör dernekleri ile sözleşme müzakereleri ve ilişkilerine yönelik bilgilendirmelere ilişkin 15 Haziran 2012 tarihli ve (AB)

Bezug auf Erzeugerorganisationen und Branchenverbände sowie Vertragsverhandlungen und -beziehungen gemäß der Verordnung (EG) Nr. 1234/2007 des Rates im Sektor Milch und Milcherzeugnisse (ABl. L 156 vom 16.6.2012, S. 39). (4) Delegierte Verordnung (EU) 2016/232 der Kommission vom 15. Dezember 2015 zur Ergänzung der Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 des Europäischen Parlaments und des Rates in Bezug auf bestimmte Aspekte der Zusammenarbeit zwischen Erzeugern (ABl. L 44 vom 19.2.2016, S. 1). (5) Delegierte Verordnung (EU) 2022/2092 der Kommission vom 25. August 2022 zur Änderung der Delegierten Verordnung (EU) 2016/232 und der Delegierten Verordnung (EU) 2017/891 hinsichtlich der Mitteilungen der Mitgliedstaaten über anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände (siehe Seite 18 dieses Amtsblatts).	511/2012 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü (ABRG L 156, 16.6.2012, s. 39). (4) Üreticiler arasındaki işbirliğin belirli yönleri bakımından (AB) No. 1308/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'ne eklenen 15 Aralık 2015 tarihli (AB) 2016/232 sayılı Yetki Devrine Dayanan Komisyon Tüzüğü (ABRG L44, 19 Şubat 2016, s.1). (5) Tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör dernekleri hakkında Üye Devletlerin bilgilendirmeleri bakımından (AB) 2016/232 sayılı ve 2017/891 sayılı Yetki Devrine Dayanan Tüzüklerde değişiklik hakkında 25 Ağustos 2022 tarihli ve (AB) 2022/2092 sayılı Yetki Devrine Dayanan Komisyon Tüzüğü (Resmî Gazetenin 18. sayfasına bakınız).

Tablo 8: Örnek ekler bölümü çevirisi

Almanca dilbilgisel özelliği itibariyle '*bağıl dilbilgisi*' (Alm. *Dependenzgrammatik, Verbvalenz, Abhängigketisgrammatik)* yapısında olan bir dildir. Cümlenin tüm yönetimi eylemdedir. Bu nedenle cümledeki eylemin yapısı ile işlevi en öncelikli çözümlenmesi gereken ögedir (Hacımahmutoğlu & Özbay, 2011, s.240). Bu çözümleme ile bir taraftan cümledeki sözdizimi deşifre edilmiş, diğer taraftan da eyleme bağlı olarak kullanılması zorunlu ögeler (Alm. *Ergänzungen*) ile zorunlu olmayan ögeler (Alm. *Angaben*) ayırt edilmiş olacaktır. Hukuk metinlerindeki cümlelerin uzunluğu dikkate alındığında, böylesi bir ayrım çeviri sürecini de katkı sağlayacaktır.

Almanca hukuk metinlerinde öne çıkan bir özellik de kullanım sıklığı yüksek olan bazı cümle türleridir. Hukuk metinlerinde tanımlama, belirleme, açıklama, yasaklama, müsaade etme ve hedefleme gibi içerikler Almancada ağırlıkta *Passivsatz*, *Relativsatz* ve *Infinitivsatz* cümleleri ile ifade edilir. Bu cümle türlerinin hukuk metinleri içindeki işlevlerine vurgu yapılarak örnekler üzerinde pekiştirilmesi sağlanabilir. Burada üç cümle türüne tüzükten aşağıdaki örnekler verilmiştir:

Die Kommission wird ermächtigt, diesbezüglich delegierte Rechtsakte und Durchführungsrechtsakte zu erlassen.	Komisyona bu konuda yetki devrine dayanan tasarruflar ve hukuki uygulama tasarrufları çıkarma yetkisi verilmiştir.
Um zu vermeiden, dass die Mitgliedstaaten die erforderlichen Angaben doppelt übermitteln müssen, ist es angezeigt, die Durchführungsverordnungen (EU) 2017/892 und (EU) Nr. 511/2012 zu ändern.	Üye Devletlerin gerekli verileri mükerrer olarak sunmak zorunda kalmasını önlemek için (AB) 2017/892 ve (AB) 511/2012 sayılı Uygulama Tüzüklerinin değiştirilmesi gerekmektedir.
Die Mitteilungen der Mitgliedstaaten beinhalten diejenigen Angaben, deren Übermittlung gegenwärtig nach Artikel 21 der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 vorgeschrieben ist.	Üye Devletler tarafından yapılan bildirimler halihazırda (AB) 2017/892 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün 21.maddesi uyarınca bildirilme zorunluluğu olan verileri içerir.

Tablo 9: Örnek cümle çevirileri

4.2 Metnin terminolojisi

İlk bakışta tüzükteki sözcük varlığının çok yoğun olmadığı fark edilecektir. Tüzüğün konusu gereği ana anlam taşıyıcı terimlerin isim grubundadır. Eylem, zarf ve sıfatlar daha çok genel dil kullanımında geçen sözcükler olup, alan terimlerini metin içinde bir anlamda destekleyen ögelerdir. AB hukuk

tasarruflarında yaygın olarak kullanılan kısaltmalardan tüzükte alana özgü sadece dört temel kısaltma kullanılmıştır. Metnin öne çıkan terminolojisi dört başlık altında kullanılan eylemler, isimler, zarf ve sıfatlar ile kısaltmalar üzerinden aşağıda çıkartılmıştır.

a) Metinde kullanılan eylemler

Tüzük yaklaşık 700 sözcükten oluşmaktadır. Bu sözcük varlığı içinde toplam eylem sayısı sadece on sekiz olup, bazıları birden fazla olmak üzere metnin tamamında 31 kez kullanılmıştır. Tüm metin bu on sekiz eylem üzerinden yönetilmektedir. Bu nedenle, bu eylemlerin metin içindeki işlev ve bağlamları kullanım kalıpları ile Türkçe olası karşılıkları çıkartılmalıdır. Almanca eylemin birden fazla karşılığı söz konusu olduğunda, anlam daraltmasına gidilerek hukuk dili açısından isabetli olan karşılığın kullanılması gerekecektir.

Almanca eylem	Türkçe olası karşılıkları
gelten (4 kez)	geçerli olmak, yürürlükte olmak, sayılmak
etw. vorsehen (3 kez)	bir şeyi belirlemek, öngörmek, dikkate almak, tasarlamak
sich stützen auf etw. A (2 kez)	bir şeyi göz önünde tutmak, bulundurmak, dayanmak
etw. festlegen (2)	bir şeyi tespit etmek, belirlemek, saptamak, kararlaştırmak
etw. ändern (2 kez)	bir şeyi değiştirmek
streichen (2 kez)	çıkarmak, silmek, iptal etmek, kaldırmak, çizmek
jn. ermächtigen, etw. zu …..	birini bir konuda yetkilendirmek, birine yetki vermek
etw. erlassen (A)	bir şey çıkarmak, yayımlamak, düzenlemek (hukuk alanında)
jn. informieren über etw. (A)	birini bir şey hakkında bilgilendirmek, haberdar etmek, haber vermek
etw. auflisten	bir şeyi listelemek, sıralamak, bir şeyin listesini çıkarmak
beinhalten	içermek, kapsamak, ihtiva etmek,
vorschreiben	zorunlu olmak/kılmak/görmek, uymak, emretmek
vermeiden	engellemek, önüne geçmek, kaçınmak, sakınmak
etw. übermitteln (A)	bir şeyi aktarmak, iletmek, yollamak, göndermek, ulaştırmak
anzeigen	gerektirmek, ihbar etmek, duyurmak, ilan etmek, beyan etmek
gewährleisten	sağlamak, garanti etmek, teminat vermek
entsprechen	uymak, uygun düşmek, örtüşmek, karşılamak, denk gelmek
in Kraft treten	yürürlüğe girmek

Tablo 10: Örnek eylem terminolojisi

b) Metinde kullanılan isimler

Metnin alan terminolojisi büyük oranda aşağıda listelenmiş olan isimlerden oluşmaktadır. İsimlerin AB hukuk mevzuatı ve müktesebatına uygun düşecek Türkçede karşılıklarının bulunmasıyla metnin doğru anlaşılmasını sağlayacaktır. Bunun için çevirmenin AB hukuk sistemi ve terminolojisi hakkındaki bilgi düzeyi belirleyici olacaktır.

Almanca isim	Türkçe olası karşılıkları
die Erzeugerorganisation (17 kez)	üretici örgütü, kuruluşu
die Verordnung (13 kez)	tüzük
die Durchführungsverordnung (12 kez)	uygulama tüzüğü
die Vereinigung (8 kez)	birlik, birleşme, ortaklık
der Branchenverband (7 kez)	sektör derneği, örgütü, birliği
die delegierte Verordnung (6 kez)	yetki devrine dayanan tüzük
die Mitteilung (6 kez)	bilgilendirme, bildirim, açıklama, izahat
die Vorschrift (6 kez)	kural, hüküm
das Milcherzeugnis (4 kez)	süt ürünü
das Verarbeitungserzeugnis (3kez)	işlenmiş ürün, işlem görmüş ürün
die Angabe (3 kez)	veri, bilgi, açıklama
die Änderung (2 kez)	değişiklik
die Anerkennung (2 kez)	tanınma, kabul, onaylama
die Berichterstattungspflicht (2 kez)	bildirimde bulunma yükümlülüğü
das Mitteilungsverfahren (2 kez)	bilgilendirme usulü, yöntemi
das Erzeugnis (2 kez)	ürün, mamul
der Rechtsakt	hukuki tasarruf, hukuki düzenleme
der delegierte Rechtsakt	yetki devrine dayanan hukuki tasarruf
der Durchführungsrechtsakt	hukuki uygulama tasarrufu
die Entscheidung	karar, hüküm
die Erteilung	tanıma, onaylama, atama, yetkilendirme
die Verweigerung	ret etme, kabul etmeme, karşı çıkma
der Entzug	geri çekme, vazgeçme, iptal etme
die Herangehensweise	yaklaşım tarzı, yöntemi
die Übermittlung	aktarma, yöneltme, yönlendirme
der Übergang	geçiş, ara dönem
die Maßnahme	önlem, tedbir
die Stellungnahme	görüş, duruş
der Ausschuss	komite
die Veröffentlichung	yayımlama, ilan etme, açıklama
die Durchführungsbestimmung	uygulama hükmü, kararı

Tablo 11: Örnek isim terminolojisi

c) Metinde kullanılan zarf ve sıfatlar

Hukuk dilinde diğer alan metinlerine oranla en az kullanılan sözcük türleri sıfat ve zarflardır. Tüzükte kullanılan sıfat ve zarfların Türkçe karşılıkları olası seçenekler arasından hukuk diline uyumluluk gözetilerek seçilmelidir.

Almanca zarf ve sıfatlar	Türkçe olası karşılıkları
sowie (4 kez)	ile, birlikte, beraber, ayrıca, hem de
hinsichtlich (2 kez)	bakımından, çerçevesinde, kapsamında, bağlamında, çerçevesinde
länderübergreifend (2 kez)	uluslarüstü, uluslar ötesi, ulusları aşan
landwirtschaftlich (2kez)	tarımsal, tarımla ilgili, tarım alanında
diesbezüglich	bu çerçevede, bağlamda, konuda
unter anderem	özellikle, münhasıran, öncelikle, bilhassa
spezifisch	belirli, spesifik, özel, türsel
gegenwärtig	güncel, mevcut, halihazırda, şimdiki, şu an, halen
erforderlich	gerekli, zorunlu, lazım
reibungslos	sorunsuz, sorun çıkarmaksızın, zahmetsiz, sürtünmesiz
verbindlich	bağlayıcı, zorunlu, mecburi
unmittelbar	doğrudan, aracısız, dolaysız, direkt, doğrudan doğruya

Tablo 12: Örnek zarf ve sıfat terminolojisi

d) Metinde kullanılan kısaltmalar

AB Hukuk metinlerinde AB'nin geniş kurumsal yapısı ve hukuki düzenlemelerin çeşitliliği nedeniyle bolca kısaltma kullanılır. Kaynak metindeki kısaltmaların erek dilin yapısına göre uyarlanması gerekir. Kimi yaygınlık kazanmış uluslararası kısaltmalar tüm dillerde ortak olarak da kullanılabilmektedir. Tüzükte kullanılan Almanca kısaltmalar ve Türkçe karşılıkları şöyledir:

Almanca kısaltmalar	Türkçe karşılıkları
EU (Europäische Union) (25 kez)	AB (Avrupa Birliği)
EWG (Europäische Wirtschaftsunion) (2 kez)	AET (Avrupa Ekonomik Birliği)
EG (Europäische Gemeinschaft) (3 kez)	AT (Avrupa Topluluğu)
ABl. (Amtsblatt der Europäischen Union) (4 kez)	ABRG (Avrupa Birliği Resmî Gazetesi)

Tablo 13: Örnek kısaltma terminolojisi

5. Sonuç

Hukuk metinleri çevirileri pragmatik açıdan değerlendirildiğinde, iki farklı dil ve iki farklı hukuk sistemi arasında bir alan iletişimini yerine getirirler (Sandrini, 1999, s.3). Hukuk alanında uzmanlaşmış bir çevirmen kaynak metnin ilgili olduğu hukuk sistemindeki işlevini bilir ve metnin erek dile çevrilmesiyle de oradaki hukuk sisteminde nasıl bir işlevi yerine getireceğinden emin olarak çeviri sürecini yönetir. Alan bilgisini öne çıkaran bu tespit doğrultusunda, hukuk ve diğer özel alanlarda çevirmenlik eğitimi sürecinde özel alan çevirmenliği disiplinlerarası bir anlayışla yapılandırılmalıdır (Özbay, 2022, s.91). Hukuk alanında çeviri yapan bir çevirmen elbette hukukçu değildir ama çalıştığı dillerin hukuk sistemleri hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olmalı ve çözüm bulması gereken zorlayıcı durumlarda da o sistem hakkında araştırma yapabilmelidir. Bu nedenle çevirmenlerin özel alan bilgisi düzeyi ile kaynak metinler üzerinde dilbilimsel analiz yapma becerileri erek dilde ürettikleri metnin başarısını da belirler.

Hukuk, metodolojisini ve kendine özgü alansal düşünce biçimini geliştirirken dilbiliminin özellikle sözdizimi, anlambilim ve metindilbilim gibi alt alanlarından beslenir (Arntz, 1999, s.185). Bu bağlamda ağırlıkta sözel ifade temelli bir alan olan hukuk ile dil arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu söylenebilir. Hukuk metinleri içerik, metin kurgusu, sözcük varlığı ve alana özgü ifade kalıpları açısından öncelikle dilbilimsel analize tabi tutulmalıdır. Bu olgu hukuk metinleri çevirisinin analizinde de gözetilmelidir. Hukuk metinleri çevirisi yapan çevirmenin metinler üzerinde bir dil operatörü gibi yaptığı çözümlemelerde kullanabileceği dilbilimsel bilgi donanımına sahip olması gerekir. Bu sayede kaynak metnin anlamsal bütünlüğünü anlayabilmesi ve erek dilde de oluşturacağı metne doğru bir dilsel zemin hazırlaması mümkün olacaktır.

Bu çalışmada özellikle Almanca mütercim-tercümanlık ve çeviribilim programlarında öğrenim gören öğrencilere bir taraftan hukuk metinleri temelinde alan çevirisi hakkında kuramsal bilgi paylaşımı yapılırken, diğer taraftan da AB ikincil hukuk kaynaklarının çevirisinde kullanabilecekleri dilbilimsel çözümlemelere dayalı bir çeviri yöntemi gösterilmiştir. Türkiye-AB ilişkileri sürecinde müktesebat ve mevzuat çevirileri önemli bir yer tutmaktadır. Süreç içinde AB müktesebatı kapsamında biriken ve üzerine gün geçtikçe eklenen oldukça fazla hukuki belgenin çevirisi yapılıyor ve yapılmaya devam edecektir. Ulusal ve uluslararası hukuk kaynaklarından ayrışan ve uluslarüstü niteliğe sahip bu belgelerin kendine özgü dilsel ve biçimsel yapıları Türkçeye çevrilirken dikkate alınmalıdır. AB ile yürütülen fiili müzakerelerin son dönemdeki olumsuz seyrine rağmen, belli bir düzeyde devam eden çeviri hizmetlerinin AB standartlarının takibi ve üyelik sürecinin yeniden hızlanabilmesi ihtimali çerçevesinde devam etmesi gerekir. Bu perspektiften bakıldığında, bu alanda çalışmayı düşünen çevirmenlere, özellikle de çevirmenlik programları öğrencilerine, bu çalışmayla özel alan çevirisine yönelik yöntemsel bir yaklaşım ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Kaynakça

ABGS (2011). *Avrupa Birliği Yolunda ABGS'nin 10 Yılı*. ISBN 978-975-19-5061-1. Ankara: Avrupa Birliği Genel Sekreterliği.

Arntz, R. (1999). Rechtsvergleichung und Kontrastive Terminologiearbeit: Möglichkeiten und Grenzen interdisziplinären Arbeitens In: Sandrini (Hrsg.): *Übersetzen von Rechtstexten. Fachkommunikation im Spannungsfeld zwischen Rechtsordnung und Sprache*. 185-201.

Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma (2011). Ankara: T.C. Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği.

Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı (2001). Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü. Ankara.

Borchardt, K-D. (2010). *Das ABC des Rechts der Europäischen Union*. ISBN 978-92-78-40524-3. Luxemburg: Amt für Veröffentlichungen der Europäischen Union.

Canım, S. (2022). Çeviride başvurulan biçem kılavuzları üzerine betimleyici bir inceleme ve bir şablon önerisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (31), 1655-1668. DOI:10.29000/rumelide.1222119.

Hacımahmutoğlu, S. & Özbay, R. (2011). Hukuk Terminolojisinin Öğretimi ve Çevirisine Disiplinlerarası ve Analitik Yaklaşım: *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (H.U. Journal of Education), 40.sayı, 233-244.

Iluk, L. & Iluk, J. (2019). Ausgangssprachlich orientierte Übersetzungen von Rechtstexten aus juristischer Sicht. In: *trans-kom, Journal of Translation and Technical Communication Research*. Volume 12 (2), 183-203.

Kjaer, A. L. (1999) Überlegungen zum Verhältnis von Sprache und Recht bei der Übersetzung von Rechtstexten der Europäischen Union. In: Sandrini (Hrsg.): *Übersetzen von Rechtstexten. Fachkommunikation im Spannungsfeld zwischen Rechtsordnung und Sprache*. 63-79.

Kurmel, D. (2021). Hukuk çevirisi ekseninde Avrupa Birliği terim veritabanı: IATE. *Frankofoni* 2021/1, 38, 49-61.

Özbay, R. (2022). Çevirmenlik eğitiminde modüler sistemin alan çevirmenliğine katkısı. Uluslararası Akademik Çeviri Çalışmaları Kongresi. *ICASTIS-Tam Metinler Kitabı*. 29 Eylül-2 Ekim 2022. Bolu: Bolu İzzet Baysal Üniversitesi. 83-93.

Reiß, K. & Vermeer, H. J. (1984). *Grundlegung einer allgemeinenTranslationstheorie*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

Sandrini, P. (1999). *Übersetzen von Rechtstexten. Fachkommunikation im Spannungsfeld zwischen Rechtsordnung und Sprache*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.

Sandrini, P. (2010). Rechtsübersetzen in der EU: Translatio Legis Pluribus. *Translationswissenschaft – Stand und Perspektiven. Innsbrucker Ringvorlesungen zur Translationswissenschaft VI*. Frankfurt a.M.: Peter Lang. 143-157.

Stolze, R. (1999). Expertenwissen des juristischen Fachübersetzers. In: Sandrini (Hrsg.): *Übersetzen von Rechtstexten. Fachkommunikation im Spannungsfeld zwischen Rechtsordnung und Sprache*. 45-62.

Stolze, R. (2009). *Fachübersetzen – Ein Lehrbuch für Theorie und Praxis*. Berlin: Frank und Timme GmbH, Verlag für wissenschaftliche Literatur.

İnternet kaynakları

AB Hukuku ve Çeviri Daire Başkanlığı. https://www.ab.gov.tr/ab-hukuku-ve-ceviri-daire-baskanligi_51631.html.Erişim: 22.12.2022.

AB Mevzuatı Çeviri Rehberi ve AB Mevzuatı Çeviri Rehberi Ekler Kitapçığı. https://www.ab.gov.tr/44498.html. Erişim: 09.12.2022.

AB Hukuk Portalı. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?uri=OJ:L:2022:281:TOC. Erişim: 14.11.2022.

Gemeinsamer Leitfaden des Europäischen Parlaments, des Rates und der Kommission für Personen, die an der Abfassung von Rechtstexten der EU mitwirken (2015). Luxemburg: Amt für Veröffentlichungen der Europäischen Union. ISBN 978-92-79-49085-9. doi:10.2880/06588. https://eur-lex.europa.eu/content/techleg/KB0213228DEN.pdf. Erişim: 18.11.2022.

EK 1: Avrupa Birliği Resmî Gazetesi, EUR-Lex sayı: L281, 31.10.2022, s. 16, Almanca metin

L 281/16 DE Amtsblatt der Europäischen Union 31.10.2022

DURCHFÜHRUNGSVERORDNUNG (EU) 2022/2091 DER KOMMISSION

vom 25. August 2022

zur Änderung der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 und der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 hinsichtlich der Mitteilungen der Mitgliedstaaten über anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände in den Sektoren Obst und Gemüse sowie Milch und Milcherzeugnisse

DIE EUROPÄISCHE KOMMISSION —

gestützt auf den Vertrag über die Arbeitsweise der Europäischen Union,

gestützt auf die Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 des Europäischen Parlaments und des Rates vom 17. Dezember 2013 über eine gemeinsame Marktorganisation für landwirtschaftliche Erzeugnisse und zur Aufhebung der Verordnungen (EWG) Nr. 922/72, (EWG) Nr. 234/79, (EG) Nr. 1037/2001 und (EG) Nr. 1234/2007 des Rates (1), insbesondere auf Artikel 174 Absatz 1 Buchstabe a, Artikel 174 Absatz 2 Buchstabe a und Artikel 223 Absatz 3 Buchstabe b,

in Erwägung nachstehender Gründe:

(1) Mit der Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 werden spezifische Vorschriften über die Anerkennung von Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbänden festgelegt, und die Kommission wird ermächtigt, diesbezüglich delegierte Rechtsakte und Durchführungsrechtsakte zu erlassen.

(2) Gemäß der Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 müssen die Mitgliedstaaten die Kommission über ihre Entscheidungen des vorangegangenen Kalenderjahres über die Erteilung, die Verweigerung oder den Entzug der Anerkennung von Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbänden informieren.

(3) In der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 der Kommission (2) sind bestimmte Berichterstattungspflichten für anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und länderübergreifende Vereinigungen solcher Organisationen in den Sektoren Obst und Gemüse sowie Verarbeitungserzeugnisse aus Obst und Gemüse vorgesehen.

(4) In der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 der Kommission (3) sind unter anderem Berichterstattungspflichten für anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände im Sektor Milch und Milcherzeugnisse vorgesehen.

(5) In der Delegierten Verordnung (EU) 2016/232 der Kommission (4), geändert durch die Delegierte Verordnung (EU) 2022/2092 der Kommission (5), ist ein verbessertes, gestrafftes

Mitteilungsverfahren für anerkannte nationale und länderübergreifende Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände mit einer einheitlichen Herangehensweise für alle Sektoren vorgesehen. Die in der genannten Verordnung festgelegten Vorschriften über die Mitteilungen der Mitgliedstaaten gelten somit für Angaben über anerkannte Erzeugerorganisationen in allen Sektoren von landwirtschaftlichen Erzeugnissen, die in Artikel 1 Absatz 2 der Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 aufgelistet sind, und beinhalten diejenigen Angaben, deren Übermittlung gegenwärtig nach Artikel 21 der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 für die Sektoren Obst und Gemüse und Verarbeitungserzeugnisse aus Obst und Gemüse sowie nach Artikel 1 der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 für den Sektor Milch und Milcherzeugnisse vorgeschrieben ist.

(6) Um zu vermeiden, dass die Mitgliedstaaten die erforderlichen Angaben doppelt übermitteln müssen, ist es angezeigt, die Durchführungsverordnungen (EU) 2017/892 und (EU) Nr. 511/2012 zu ändern.

(7) Um einen reibungslosen Übergang vom alten zum neuen Mitteilungsverfahren zu gewährleisten, sollten die Vorschriften der vorliegenden Verordnung ab dem 1. Januar 2023 gelten.

(8) Die in dieser Verordnung vorgesehenen Maßnahmen entsprechen der Stellungnahme des Ausschusses für die gemeinsame Organisation der Agrarmärkte —

HAT FOLGENDE VERORDNUNG ERLASSEN:

Artikel 1

In Anhang II Teil A der Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 wird Nummer 2 gestrichen.

Artikel 2

Artikel 1 der Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 wird gestrichen.

Artikel 3

Diese Verordnung tritt am zwanzigsten Tag nach ihrer Veröffentlichung im Amtsblatt der Europäischen Union in Kraft.

Sie gilt ab dem 1. Januar 2023.

Diese Verordnung ist in allen ihren Teilen verbindlich und gilt unmittelbar in jedem Mitgliedstaat.

Brüssel, den 25. August 2022

Für die Kommission

Die Präsidentin

Ursula VON DER LEYEN

---

(1) ABl. L 347 vom 20.12.2013, S. 671.

(2) Durchführungsverordnung (EU) 2017/892 der Kommission vom 13. März 2017 mit Durchführungsbestimmungen zur Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 des Europäischen Parlaments und des Rates für die Sektoren Obst und Gemüse und Verarbeitungserzeugnisse aus Obst und Gemüse (ABl. L 138 vom 25.5.2017, S. 57).
(3) Durchführungsverordnung (EU) Nr. 511/2012 der Kommission vom 15. Juni 2012 über Mitteilungen in Bezug auf Erzeugerorganisationen und Branchenverbände sowie Vertragsverhandlungen und -beziehungen gemäß der Verordnung (EG) Nr. 1234/2007 des Rates im Sektor Milch und Milcherzeugnisse (ABl. L 156 vom 16.6.2012, S. 39).
(4) Delegierte Verordnung (EU) 2016/232 der Kommission vom 15. Dezember 2015 zur Ergänzung der Verordnung (EU) Nr. 1308/2013 des Europäischen Parlaments und des Rates in Bezug auf bestimmte Aspekte der Zusammenarbeit zwischen Erzeugern (ABl. L 44 vom 19.2.2016, S. 1).
(5) Delegierte Verordnung (EU) 2022/2092 der Kommission vom 25. August 2022 zur Änderung der Delegierten Verordnung (EU) 2016/232 und der Delegierten Verordnung (EU) 2017/891 hinsichtlich der Mitteilungen der Mitgliedstaaten über anerkannte Erzeugerorganisationen, Vereinigungen von Erzeugerorganisationen und Branchenverbände (siehe Seite 18 dieses Amtsblatts).

EK 2: Avrupa Birliği Resmî Gazetesi, EUR-Lex sayı: L 281, 31.10.2022, s. 16, Türkçe örnek çeviri

L 281/16 TR Avrupa Birliği Resmi Gazetesi 31.10.2022

Meyve ve sebze ile süt ve süt ürünleri sektörlerinde tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör dernekleri hakkında Üye Devletlerin bilgilendirmeleri bakımından (AB) 2017/892 sayılı Uygulama Tüzüğü ile (AB) 511/2012 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün değiştirilmesine ilişkin

25 Ağustos 2022 tarihli ve

(AB) 2022/2091 sayılı KOMİSYON UYGULAMA TÜZÜĞÜ

AVRUPA KOMİSYONU;

Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'yı göz önünde tutarak,

(AET) 922/72 sayılı, (AET) No. 234/79 sayılı, (AT) No. 1037/2001 sayılı ve (AT) 1234/2007 sayılı Konsey Tüzüklerini yürürlükten kaldıran (1), tarım ürünleri için ortak bir piyasa düzenlemesine ilişkin 17 Aralık 2013 tarihli ve (AB) 1308/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nü, bu Tüzüğün özellikle 174.madde 1.paragraf a bendini, 174.madde 2.paragraf a bendini ve 223.madde 3.paragraf b bendini göz önünde tutarak,

Aşağıdaki gerekçelerle:

(1) (AB) 1308/2013 sayılı Tüzük ile üretici örgütlerinin, üretici örgüt birliklerinin ve sektör derneklerinin tanınmasına ilişkin özel kurallar tespit edilmiştir ve Komisyona bu konuda yetki devrine dayanan tasarruflar ve hukuki uygulama tasarrufları çıkarma yetkisi verilmiştir.

(2) (AB) 1308/2013 sayılı Tüzük uyarınca Üye Devletler bir önceki takvim yılında üretici örgütlerinin, üretici örgüt birliklerinin ve sektör derneklerinin onaylanması, reddedilmesi veya onayın geri çekilmesine ilişkin kararlarını Komisyona bildirmeleri gerektirmektedir.

(3) (AB) 2017/892 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nde (2) meyve ve sebze ile işlenmiş meyve ve sebzeden imal edilen ürün sektörlerinde tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve bu tür örgütlerin uluslarüstü birlikleri için kesin raporlama yükümlülükleri belirlenmiştir.

(4) 511/2012 (AB) sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nde (3), münhasıran süt ve süt ürünleri sektöründe tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör dernekleri için raporlama yükümlülükleri belirlenmiştir.

(5) (AB) 2022/2092 sayılı Yetki Devrine Dayanan Komisyon Tüzüğü ile (5) değiştirilen Yetki Devrine Dayanan (AB) 2016/232 sayılı Komisyon Tüzüğü'nde (4) tanınan ulusal ve uluslarüstü üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör kuruluşları için yeknesak bir yaklaşımla iyileştirilmiş ve kısaltılmış bir bilgilendirme usulü belirlenmiştir. Üye Devletler tarafından yapılan bildirimlere ilişkin söz konusu Tüzükte belirtilen kurallar bundan böyle (AB) 1308/2013 sayılı Tüzüğün 1.madde 2.paragrafında listelenen tüm tarımsal ürün sektörlerinde tanınan üretici örgütlerine ilişkin veriler için geçerlidir ve mevcut meyve ve sebze ile işlenmiş meyve ve sebze ürünleri sektörleri için halihazırda (AB) 2017/892 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün 21.madde ve süt ve süt ürünleri sektörü için (AB) 511/2012 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün 1.maddesi uyarınca bildirilme zorunluluğu olan verileri içerir.

(6) Üye Devletlerin gerekli verileri mükerrer olarak sunmak zorunda kalmasını önlemek için (AB) 2017/892 ve (AB) 511/2012 sayılı Uygulama Tüzüklerinin değiştirilmesi gerekmektedir.

(7) Eski bildirim usulünden yeni bilgilendirme usulüne sorunsuz bir geçişin sağlanması için bu Tüzük hükümlerinin 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren geçerli olması gerekmektedir.

(8) Bu Tüzükte öngörülen tedbirler, Tarım Piyasalarının Ortak Teşkilatına İlişkin Komisyonun görüşüne uygundur.

İŞBU TÜZÜĞÜ KABUL ETMİŞTİR:

Madde 1

(AB) 2017/892 sayılı Uygulama Tüzüğü'nün Ek II Bölüm A'sında numara 2 metinden çıkarılmıştır.

Madde 2

(AB) 511/2012 Sayılı Uygulama Tüzüğü'nde Madde 1 metinden çıkarılmıştır.

Madde 3

Bu Tüzük, Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nde yayımlanma tarihini takip eden yirminci gün yürürlüğe girer.

Bu Tüzük, 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren uygulanır.

Bu Tüzük, bütün unsurlarıyla bağlayıcıdır ve tüm Üye Devletlerde doğrudan uygulanır.

Brüksel, 25 Ağustos 2022

Komisyon adına

Başkan

Ursula VON DER LEYEN

---

(1) ABRG L 347, 20.12.2013, s.671.

(2) Meyve ve sebze ile işlenmiş meyve ve sebze ürünleri sektörleri için Avrupa Parlamentosu ve Konseyin (AB) No. 1308/2013 sayılı Tüzüğün uygulama hükümlerini içeren 13 Mart 2017 tarihli (AB) 2017/892 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü (ABRG L 138, 25.5.2017, s.57).

(3) Süt ve süt ürünleri sektöründe (AT) 1234/2007 sayılı Konsey Tüzüğü uyarınca üretici örgütleri ve sektör dernekleri ile sözleşme müzakereleri ve ilişkilerine yönelik bilgilendirmelere ilişkin 15 Haziran 2012 tarihli ve (AB) 511/2012 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü (ABRG L 156, 16.6.2012, s. 39).

(4) Üreticiler arasındaki işbirliğin belirli yönleri bakımından (AB) No. 1308/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'ne eklenen 15 Aralık 2015 tarihli (AB) 2016/232 sayılı Yetki Devrine Dayanan Komisyon Tüzüğü (ABRG L44, 19 Şubat 2016, s.1).

(5) Tanınan üretici örgütleri, üretici örgüt birlikleri ve sektör dernekleri hakkında Üye Devletlerin bilgilendirmeleri bakımından (AB) 2016/232 sayılı ve 2017/891 sayılı Yetki Devrine Dayanan Tüzüklerde değişiklik hakkında 25 Ağustos 2022 tarihli ve (AB) 2022/2092 sayılı Yetki Devrine Dayanan Komisyon Tüzüğü (Resmî Gazetenin 18. sayfasına bakınız).